

เปรียบเทียบการฟ้อนไทยทรงดำ 4 กลุ่ม

ในบทนี้จะได้ศึกษาเปรียบเทียบการฟ้อนไทยทรงดำที่พบใน 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีถิ่นฐานอยู่ใน จังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี ให้เห็นการฟ้อนที่หลากหลายและการเปลี่ยนแปลง จะได้เกิดภาพรวมของการฟ้อนไทยทรงดำในประเทศไทย โดยจะใช้รูปแบบของการฟ้อนไทยทรงดำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นตัวตั้ง และอีก 3 กลุ่ม เป็นตัวเปรียบเทียบเฉพาะในส่วนที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ในช่วงแรกเป็นการพรรณนา แล้วต่อด้วยการนำท่าฟ้อนต่างๆ มาเทียบในตารางให้เห็นชัดเจนอีกทีหนึ่ง นอกจากนี้ในบทนี้ยังได้เปรียบเทียบให้เห็นลักษณะ เครื่องแต่งกายที่แตกต่างกันในแต่ละถิ่นไว้ด้วย เพื่อเป็นหลักฐานสำคัญในอนาคตที่จะเปลี่ยนแปลงไป

วิธีการเปรียบเทียบ

1. เปรียบเทียบถึงลำดับการฟ้อนตามท่วงทำนองเพลงแคน แบบดั้งเดิมประเพณี ของทั้ง 4 กลุ่ม ในเรื่องของลักษณะการฟ้อน ทำนองเพลง ทิศทางการเคลื่อนไหว โดยยึดการฟ้อนไทยทรงดำเพชรบุรีเป็นหลัก
2. เปรียบเทียบการฟ้อนแบบใหม่ของทั้ง 4 กลุ่ม ในเรื่องของลักษณะและจำนวนของท่าฟ้อน ดนตรี เพลง ทิศทางการเคลื่อนไหว
3. เปรียบเทียบให้เห็นถึง การใช้ มือ แขน และเท้า ในการฟ้อนของทั้ง 4 กลุ่ม
4. เปรียบเทียบรูปแบบการแต่งกายในการฟ้อนของทั้ง 4 กลุ่ม

รูปแบบการฟ้อนไทยทรงดำเพชรบุรี

ลักษณะท่าฟ้อนจะมีความเป็นธรรมชาติ ไม่มีความสลับซับซ้อนในแต่ละท่วงท่า การฟ้อนจะมีการเคลื่อนไหวร่างกายทุกส่วนอย่างมีความสัมพันธ์กลมกลืนกันไปโดยตลอด การก้าวเท้าหรือย่างเท้า เป็นศิลปะการเคลื่อนไหวที่มีความสำคัญ และเป็นหลักของการฟ้อน โดยใช้มือแสดงท่าฟ้อนในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการเคลื่อนไหวของสะโพก ศีรษะ และวิธีการทรงตัว ซึ่งได้กล่าวไว้อย่างละเอียดในบทที่ 4 เพลงที่ใช้ในการฟ้อนจะมีอยู่ 4 เพลง ซึ่งเป็นแบบดั้งเดิม ได้แก่ แคนช้าหรือแคนเดิน แคนเร็วหรือแคนแล่น แคนกะแล่หรือแคนแกร (แคน 3 จังหวะ) และแคนเวียงหรือแคนเย็บ ซึ่งเป็นการฟ้อนแบบดั้งเดิมประเพณี

การทำฟ้อนแบบใหม่

ลักษณะท่าฟ้อนที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ เป็นท่าฟ้อนที่ผู้ฟ้อนที่ชาวไทยทรงดำรุ่นใหม่ คิดประยุกต์ขึ้นมาโดยอาศัยรูปแบบการฟ้อนของเดิม เป็นหลักสิ่งที่เห็นแตกต่างไปจากดั้งเดิม คือ การเคลื่อนไหวของมือและแขน การก้าวเท้าและการทรงตัว ซึ่งท่าที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ มีลักษณะ ดังนี้

1. เดิน 3 จังหวะ คือ ก้าวเดินไปข้างหน้า 2 จังหวะ ย่ำเท้าหลังอีก 1 จังหวะ มือและแขนทำท่าฟ้อนแบบในลักษณะ ตั้งวงสูงและวงต่ำ โดยการหมุนข้อมือ
2. เดิน 4 จังหวะ คือ ก้าวเดินไปข้างหน้า 2 ก้าว ก้าวถอยหลัง 1 จังหวะ และแตะเท้าหน้าอีก 1 จังหวะ มือทั้งสองฟ้อนในท่าตั้งวงสูง และจับหลัง สลับกันไป หรือเป็น
3. เดิน 4 จังหวะ เช่นเดียวกับข้อ 2 ฟ้อนในลักษณะที่มือข้างหนึ่งจับมือระดับสะโพก อีกมือหนึ่งหมุนข้อมือสับมือออกเป็นวงสูง โดยผู้ฟ้อนหันตัวไปทางซ้ายและขวาสลับกันไป
4. เดิน 4 จังหวะ เช่นเดียวกับข้อ 2 โดยมีท่าฟ้อนที่มือทั้งสองจับหางตรงกลางของลำตัวแล้วเดินมือทั้งสองออกไปตั้งเป็นวงสูง สลับกันไป
5. ก้าวเดินแบบย่ำเท้าตามจังหวะ และมือทำท่าฟ้อนในลักษณะรำไท่

การทำฟ้อนไทยทรงดำจังหวัดราชบุรี

ชาวไทยทรงดำจากเพชรบุรี อพยพไปอยู่ในเขตจังหวัดราชบุรี ประมาณ ปลายรัชกาลที่ 4¹ ประมาณ 150 ปีล่วงมาแล้ว ปัจจุบันชาวไทยทรงดำส่วนใหญ่ยังคงรักษาวิธีการแต่งกายตามประเพณี และประเพณีการฟ้อนเทศกาลไว้ได้พอสมควร ในท้องถิ่นที่ผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูล คือ หมู่บ้านดอนคา อ.บางแพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 หมู่บ้าน ประชากรรวมทั้งสิ้น 361 หลังคาเรือน ดังนี้

หมู่บ้านดอนพรม	120	หลังคาเรือน
หมู่บ้านนาโปล้าพญา	46	หลังคาเรือน
หมู่บ้านดอนแห้วหมู	5	หลังคาเรือน

¹ สัมภาษณ์ วัลลภ พรหมเอี่ยม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ต. ดอนคา อ. บางแพ จ. ราชบุรี,

หมู่บ้านตากแดด	30	หลังคาเรือน
หมู่บ้านตาลตอ	40	หลังคาเรือน ²

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่า หมู่บ้านดอนคา และหมู่บ้านดอนพรมจะมีจำนวนประชากรมากที่สุด จึงเป็นแหล่งชุมชนไทยทรงดำในท้องถิ่นที่ใหญ่ที่สุด สภาพแวดล้อมของหมู่บ้านเป็นชนบทที่ได้รับการพัฒนาพอสมควร มีไฟฟ้าใช้กันทั่วครัวเรือน อาชีพของประชากรคือ การทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ชาวไทยทรงดำรุ่นใหม่จะทำงานตามโรงงานต่าง ๆ ที่ไม่ไกลจากหมู่บ้าน

รูปแบบการฟ้อนไทยทรงดำราชบุรี

วิธีการฟ้อนจะฟ้อนในลักษณะเป็นวงกลมทวนทวนเข็มนาฬิกา ผู้ฟ้อนจะใช้ทิศทางการเคลื่อนไหวตามกระบวนท่าฟ้อนในแต่ละช่วงเพลง การก้าวเท้า ให้ลงกับจังหวะเพลงแคน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้รูปแบบการฟ้อนมีการประยุกต์ขึ้นใหม่ ซึ่งอาจกล่าวได้ดังนี้

1. ลักษณะท่าฟ้อนแบบดั้งเดิม

ลักษณะของท่าฟ้อนจะมีการหมุนควงมือยกขึ้นสูง และลำตัวตรง ก้าวเท้าตามจังหวะเพลงแคน กระบวนท่าฟ้อนมีการฟ้อนในเพลงแคนอย่าง แคนเล่น แคนเวียง ซึ่งเป็นรูปแบบการฟ้อนแบบดั้งเดิม ผู้ฟ้อนจะเป็นชาวไทยทรงดำผู้อาวุโสเป็นส่วนใหญ่

2. ลักษณะท่าฟ้อนแบบใหม่

ท่าฟ้อนรำเป็นการปรับปรุงขึ้นใหม่ เป็นผู้ฟ้อนจะเป็นไทยทรงดำรุ่นใหม่คิดประยุกต์ขึ้นมาเพื่อฟ้อนในงานประเพณี มีท่าฟ้อน 6 ท่าดังนี้

ท่าที่ 1 ก้าวเท้าตามจังหวะ ในท่ารำลำยมือทั้ง 2 ข้าง เดินออกมาเป็นแถวเรียงหนึ่ง เดินฟ้อนในลักษณะวงกลม ทวนเข็มนาฬิกา

ท่าที่ 2 ก้าวเท้า 4 จังหวะ มือข้างหนึ่งแบหงายข้างลำตัวระดับสะเอวอีกมือหนึ่งจับคว่ำระดับอก ปฏิบัติเช่นนี้โดยสลับไปข้างซ้ายและขวา ย่ำเท้าตามจังหวะเพลง

² สัมภาษณ์ ส้ารววย มียอด กำนันหมู่ 4 ต. ดอนคา อ. บางแพ จ. ราชบุรี,

ท่าที่ 3 ก้าวเท้าเหมือน ท่าที่ 2 กำมือทั้ง 2 ข้าง ระดับอก แล้วตีตื้นทั้ง 5
ปล่อยออกจากกัน ตามจังหวะ โดยสลับซ้าย - ขวา และซ้ายสลับขวาตามจังหวะ

ท่าที่ 4 ก้าวเท้าเหมือนเดิม มือข้างหนึ่งตั้งวงแบหงายข้างศีรษะระดับแก้มศีรษะ
อีกมือหนึ่ง จับคว่ำ ให้แขนตั้งไปข้างหน้าระดับอก

ท่าที่ 5 ก้มตัวมือทั้งสองจับคว่ำข้างสะเอว แล้วยืดตัวขึ้นพร้อมทั้งปล่อยมือจับ
ทั้งสองข้างเป็นวงสูง ทำสลับกันไป ก้าวเท้าเหมือนเดิม

ท่าที่ 6 มือทั้งสองจับหงายระดับสะเอว แล้วปล่อยจับทั้งสองเป็นวงสูงระดับไหล่
จังหวะเท้าเหมือนเดิม

จากข้อมูลดังกล่าวพอสรุปได้ว่าการฟ้อนไทยทรงดำราชบุรี ใช้เพลงแคน ในลักษณะ
เดียวกับไทยทรงดำเพชรบุรี ท่วงทำนองฟ้อนแบบดั้งเดิม จะปรากฏอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ ดำเนินการ
ฟ้อนไปในทิศทางทวนเข็มนาฬิกา และมีกระบวนการทำฟ้อนที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ ทำให้มีความแตกต่างไป
จากดั้งเดิม ทั้งนี้ด้วยอิทธิพลการเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคม

การฟ้อนไทยทรงดำนครปฐม

ชาวไทยทรงดำนครปฐมเป็นกลุ่มที่อพยพมาจากเพชรบุรีเข้ามาอยู่ในจังหวัดนครปฐมเพื่อ
แสวงหาถิ่นที่ทำการใหม่ ส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานในเขตอำเภอกำแพงแสน อำเภอบางเลน ซึ่งเป็น
ที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ และการดำรงชีวิตของชาวไทยทรงดำ ผู้ศึกษาได้กำหนดพื้นที่
ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ที่หมู่บ้านเกาะแรด ต. บางปลาอ. บางเลน จ. นครปฐม ซึ่ง
เป็นชาวไทยทรงดำที่อพยพโยกย้ายมาจากหมู่บ้านหนองปรัง อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี โดยมี
นายทรัพย์เป็นหัวหน้า ในสมัยรัชกาลที่ 6 โปรดเกล้าให้มีการตั้งนามสกุลขึ้น คนในหมู่บ้านนี้ จึง
ใช้คำว่า เพชรนำหน้า ชื่อนามสกุล เพื่อแสดงให้เห็นว่ามาจากเพชรบุรี เช่น นายทอง เพชรธนะ
นายเพียง เพชรแดง นายแอ เพชรชวน หมู่บ้านเกาะแรด มีประชากรเป็นชาวไทยทรงดำ
ประมาณ 260 กว่าครัวเรือน หรือประมาณ 1,500 คน (สำรวจปี พ.ศ. 2530)⁴

⁴ "สุจิตร์นิทรรศการชีวิตไทยโซ่ง" (นครปฐม : วิทยาลัยครุนครปฐม, 2530),

สภาพแวดล้อมของหมู่บ้านเป็นภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยป่าไม้และสัตว์ป่า และ สัตว์นานาชนิด มีลำคลองไหลผ่านสู่น้ำทำกิน เหมาะแก่การเพาะปลูกสภาพทางสังคม จัดเป็นหมู่บ้านที่พัฒนาไปได้ไกลแล้ว เศรษฐกิจค่อนข้างดี เพราะชาวไทยทรงดำส่วนใหญ่มักทำกินเป็นของตนเอง

รูปแบบการฟ้อน ไทยทรงดำนครปฐม

วิธีการฟ้อนผู้ฟ้อนจะเคลื่อนไหวอยู่ในลักษณะวงกลมทิศทางทวนเข็มนาฬิกา เมื่อกาลเวลา และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ลักษณะท่าฟ้อนมีการปรับเปลี่ยนไปด้วย ท่าฟ้อนมีทั้งแบบดั้งเดิม และแบบใหม่

ลักษณะท่าฟ้อนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

1. ลักษณะท่าฟ้อนดั้งเดิม มีลักษณะเช่นเดียวกับการฟ้อนไทยทรงดำเพชรบุรี ซึ่งจะฟ้อนตามท่วงทำนองเพลง 3 เพลง ได้แก่ สุดสะแนน (แคนย่าง) กระเลิงสร้อย (แคนแล่น) แคนเวียง
2. ลักษณะท่าฟ้อนแบบใหม่ เป็นท่าฟ้อนที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ เพื่อเล่นกันในโอกาสต่าง ๆ

ลักษณะการใช้มือและแขนที่ประยุกต์ขึ้นใหม่เช่น

1. ทำจับหงายแขนตั้ง
2. ทำจับคว่ำสองมือแล้วปล่อยจับเป็นวงสูงเหนือศีรษะ
3. ทำจับคว่ำสองมือแล้วปล่อยจับ สูงระดับไหล่
4. ทำจับคว่ำระดับปาก อีกมือหนึ่งเท้าสะเอว
5. การเคลื่อนไหวเท้า ได้แก่ การกระทืบเท้า โยยกเท้า จิกปลายเท้า

ไทยทรงดำนครปฐมมีศิลปการฟ้อนที่เป็นแบบดั้งเดิมและประยุกต์ขึ้นใหม่ตามอิทธิพลของสภาพแวดล้อมโดยผสมผสานกับการแสดงพื้นบ้าน เช่น เพลงพื้นบ้าน ละครก้าน รำโพน แต่การฟ้อนที่คิดประยุกต์ขึ้นใหม่นั้น มีความสอดคล้องใกล้เคียงกับของเดิมมากกว่าไทยทรงดำในท้องถิ่นอื่นๆ เพลงแคนที่ใช้ประกอบการฟ้อนโดยทั่วไป ได้แก่ สุดสะแนน กระเลิงสร้อย แคนเวียง

การฟ้อนไทยทรงดำสุพรรณบุรี

ชาวไทยทรงดำสุพรรณบุรี เป็นกลุ่มชนที่อพยพไปจากเพชรบุรี และไปตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตอำเภออุ้มทอน และอำเภอเมือง ท้องถิ่นที่ผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลตัวอย่างคือ ตำบลบางกุ้ง อำเภอเมือง ซึ่งเป็นชุมชนไทยทรงดำ อยู่ 4 หมู่บ้าน ประชากรเป็นชาวไทยทรงดำประมาณ 200 หลังคาเรือน ประมาณ 90% ของทั้งตำบล³

สภาพแวดล้อมทางสังคมของหมู่บ้าน จะเป็นชุมชนขนาดย่อมและได้รับการพัฒนาค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่จะมีอาชีพเกษตรกรรม และมีการรวมกลุ่มกันสร้างผลผลิตทางการเกษตรออกจำหน่าย สภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง

รูปแบบการฟ้อนไทยทรงดำสุพรรณบุรี

วิธีการฟ้อนของชาวไทยทรงดำสุพรรณบุรี จะฟ้อนในลักษณะวงกลมหันหน้าไปในทิศทางตามเข็มนาฬิกา ทำฟ้อนมีทั้งแบบดั้งเดิมและประยุกต์ขึ้นใหม่ ซึ่งจะกล่าวถึงลักษณะทำฟ้อนดังต่อไปนี้

ลักษณะของทำฟ้อนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

1. ลักษณะทำฟ้อนแบบดั้งเดิม จะมีท่วงทำนองฟ้อนเช่นเดียวกับไทยทรงดำเพชรบุรีเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะฟ้อนตามท่วงทำนองเพลง 3 เพลง คือ เพลงแคนช้า เพลงแคนเร็ว และเพลงแคนเวียงหรือเพลงแคนเย็บ
2. ลักษณะทำฟ้อนแบบใหม่ เป็นทำฟ้อนที่ไม่ซับซ้อนมากนัก ซึ่งชาวไทยทรงดำสุพรรณบุรีเรียกว่า ฟ้อนก๊วก มีทำฟ้อนดังนี้

³ สัมภาษณ์ นายคมวย อำเภอเพชร ประธานกลุ่มเกษตรกรรมพัฒนาบางกุ้ง อ.เมือง จ. สุพรรณบุรี, 17 กันยายน 2537

ท่าที่ 1 ก้าวเดิน 1 ก้าว แล้วแตะเท้า 3 จังหวะ มือทั้งสองตั้งวงล่างระดับสะเอว ชยับมือทั้ง 2 ตามจังหวะเพลงทำเช่นนี้สลับซ้าย-ขวา

ท่าที่ 2 ก้าวเดิน 1 จังหวะ ปลายเท้าแตะพื้น 3 จังหวะ มือทั้งสองข้างจับหางาย ระดับสะเอว แล้วปล่อยจับเป็นวง สลับทางซ้ายและขวา ชยับสะโพกตามจังหวะ

นอกจากนี้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรยังได้ประยุกต์ทำพ็อนขึ้นใหม่ โดยใช้เพลงพื้นเมืองภาคอีสานมาประกอบ ซึ่งมีท่าพ็อนดังนี้

ท่าที่ 1 ก้าวเดิน 4 จังหวะ ในจังหวะที่ 4 ยกเท้า พร้อมทั้งตบมือข้างลำตัวระดับสะเอว ซ้าย-ขวา สลับกันไป

ท่าที่ 2 ก้าวเท้าเหมือนเดิม ในจังหวะที่ 4 ยกเท้า และมือที่อยู่ข้างเดียวกับเท้าที่ยกเหยียดแขนตั้งมือข้างหน้าสูงระดับสะเอว อีกมือหนึ่งแตะสะโพก

ท่าที่ 3 ก้าวเดิน 4 จังหวะ โดยจับมือทั้งสองข้างไว้ข้างหน้าก้มตัวลงเล็กน้อย ก้าวเดินถอยหลังออกมา 4 จังหวะ มือข้างหนึ่งอยู่ในลักษณะเช่นเดิม อีกข้างหนึ่งยกแขนแบมือหงายขึ้นสูงระดับแ่งศีรษะ ทำสลับกันเช่นนี้ตามลำดับ ในลักษณะเดินเข้าออกในวงกลม

ท่าที่ 4 ก้าวเท้าเช่นเดียวกับท่าที่ 1 มือหนึ่งจับหางายระดับสะเอวอีกมือหนึ่งตั้งวงสูงข้างลำตัวระดับศีรษะ และพ็อนย่อเข้าลงต่ำสุดแล้วค่อย ๆ พ็อนยืดตัวขึ้น

จากการศึกษาพอจะสรุปว่าการพ็อนไทยทรงดำสุพรรณบุรี นิยมใช้ท่วงทำนองเพลงแคน ได้แก่ สุดสะแนน ไป่ซ้าย และลำยาว ท่วงทำนองพ็อนแบบโบราณ จะมีลักษณะเช่นเดียวกับไทยทรงดำเพชรบุรี เติงการพ็อนไปในทิศทางตามเข็มนาฬิกา ซึ่งต่างไปจากการพ็อนไทยทรงดำเพชรบุรี เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปทำให้มีการประยุกต์ทำพ็อนขึ้นใหม่ ท่าพ็อนจึงมีความแตกต่างไปจากตั้งเดิม

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงลำดับของการพ็อนไทยทรงดำแบบตั้งเดิม ทั้ง 4 จังหวัด ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ลำดับการพ็อนไทยทรงดำเพชรบุรี

ช่วงที่ 1 เริ่มพ็อนตามท่วงทำนองเพลงแคนช้า หรือแคนย่าง ท่วงทำนองพ็อนจะดำเนินไปอย่างช้า ๆ และสอดคล้องกับท่วงทำนองเพลงแคน

ช่วงที่ 2 พ็อนตามท่วงทำนองเพลงแคนเร็ว เรียกว่าแคนแล่นหรือแคนวิ่ง ท่วงทำนองพ็อนจะเร็วขึ้น และแสดงถึงความสนุกสนาน ทั้งผู้พ็อนและผู้เป่าแคน ในช่วงที่ 2 นี้ จะมีท่าพ็อนเกี่ยวเป็นสำคัญ

ช่วงที่ 3 ฟ้อนตามท่วงทำนองเพลงแคนแกรหรือแคนกะแล้ ซึ่งเป็นแคน 3 จังหวะ ท่วงท่าในการฟ้อนจะมีลักษณะเยื้องย่างแบบอย่างสามชুমและผู้ฟ้อนจะปักหลักอยู่กับที่ในลักษณะยืนไขว้เท้าฟ้อนโย้ตัวไปมาสลับกับการเดินฟ้อน เพลงช่วงนี้มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า แคนระบำ

ช่วงที่ 4 ฟ้อนตามท่วงทำนองเพลงแคนเวียง หรือแคนเย็บ ซึ่งมีอัตราจังหวะเร็วปานกลางท่วงท่าในการฟ้อนจะดำเนินไปตามท่วงทำนองเพลง ซึ่งเพลงในช่วงสุดท้าย ผู้ฟ้อนจึงแสดงท่าฟ้อนตามที่ตนมีความชำนาญมากที่สุด

ลำดับการฟ้อนไทยทรงดำราชบุรี

ช่วงที่ 1. ฟ้อนตามท่วงทำนองเพลงแคนย่างหรือแคนเดิน ซึ่งจะฟ้อนไปตามท่วงทำนองเพลงอย่างช้า ๆ

ช่วงที่ 2. ฟ้อนตามท่วงทำนองเพลงที่เร่งเร้าจังหวะกระชับขึ้น โดยมีท่าฟ้อนเกี่ยวในจังหวะที่รุกเร้าเรียกว่า แคนแล่นหรือแคนวิ่ง

ช่วงที่ 3 ฟ้อนตามท่วงทำนองและจังหวะที่เร็วปานกลาง ท่วงท่าการฟ้อนจะดำเนินไปตามทำนองเพลงแคน เรียกว่า แคนเวียง

ลำดับการฟ้อนไทยทรงดำนครปฐม

ช่วงที่ 1 ฟ้อนในท่วงทำนองเพลงแคนช้า หรือแคนย่าง ท่วงท่าในการฟ้อนจะมีการเดินฟ้อนไปข้างหน้าและก้าวถอยหลังยืนไขว้เท้าหมุนอยู่กับที่ตามท่วงทำนองเพลง

ช่วงที่ 2 ฟ้อนตามท่วงทำนองเพลงแคนเร็ว เรียกว่าแคนวิ่งหรือแคนแล่น ท่วงท่าในการฟ้อนจะเร็วขึ้น มีท่าฟ้อนเกี่ยว โดยหมุนตัวฉวัดเฉวี่ยงกับคู่ฟ้อน เป็นช่วงที่แสดงถึงความสนุกสนานมากที่สุดของกระบวนการฟ้อน

ช่วงที่ 3 ฟ้อนตามท่วงทำนองเพลงแคนเวียงซึ่งมีอัตราเร็วปานกลาง ท่วงท่าในการฟ้อนจะดำเนินไปตามท่วงทำนองเพลงมีการฟ้อนในลักษณะนั่งฟ้อนเกี่ยว ยืนโย้ตัวหันหลังให้กันปักหลักฟ้อนอยู่กับที่

ลำดับการฟ้อนไทยทรงดำสุพรรณบุรี

ช่วงที่ 1 เริ่มฟ้อนตามท่วงทำนองเพลงแคนช้า เรียกว่าแคนย่างหรือแคนเดิน ท่วงท่าในการฟ้อนจะสอดคล้องกับท่วงทำนองเพลงแคน

ช่วงที่ 2 ฟ้อนตามท่วงทำนองเพลงแคนเร็ว เรียกว่า แคนแล่น หรือแคนวิ่ง ซึ่งเป็นช่วงที่มีความสนุกสนาน โดยมีท่าฟ้อนเกี่ยวเป็นสำคัญ

ช่วงที่ 3 จะพ้องตามท่วงทำนองเพลงที่เรียกว่า แคนเย็บหรือแคนเวียง ซึ่งมีอัตราจังหวะเร็วปานกลาง

จากลำดับการพ้องไทยทรงดำแบบดั้งเดิมทั้ง 4 จังหวัดที่กล่าวมาแล้ว ผู้ศึกษาจึงขอลำดับการพ้องมาแสดงลงในตารางเพื่อดูความเหมือนและความแตกต่าง โดยยึดเอาการพ้องแบบไทยทรงดำเพชรบุรีเป็นหลักในการเปรียบเทียบ

ตารางที่ 1 แสดงลำดับการพ้องในช่วงที่ 1 ของทั้ง 4 กลุ่ม

จังหวัด	เพลงที่ใช้	ลักษณะการพ้อง	ทิศทางการเคลื่อนไหว
เพชรบุรี	แคนย่าง หรือแคนเดิน	เดินพ้องไปตามท่วงทำนองเพลงแคน ซึ่งเป็นจังหวะช้าๆ เปรียบเสมือนการเดินชมดอกไม้ โดยเดินพ้องเป็นกลุ่ม ในลักษณะวงกลม	ลักษณะวงกลมทวนเข็มนาฬิกา
ราชบุรี	แคนย่าง หรือแคนเดิน	การพ้องดำเนินไปเช่นเดียวกับเพชรบุรี	ลักษณะวงกลมทวนเข็มนาฬิกา
นครปฐม	แคนย่างหรือแคนเดิน	การพ้องดำเนินไปเช่นเดียวกับเพชรบุรี	ลักษณะวงกลมทวนเข็มนาฬิกา
สุพรรณบุรี	แคนย่างหรือแคนเดิน	การพ้องดำเนินไปเช่นเดียวกับเพชรบุรี	ลักษณะวงกลมตามเข็มนาฬิกา

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าการพ้องในช่วงที่ 1 จะเหมือนกันทั้ง 4 กลุ่ม โดยมีทิศทางการเคลื่อนไหวในรูปวงกลม นครปฐม เพชรบุรี ราชบุรี จะมีลักษณะเหมือนกัน 3 จังหวัด ส่วนที่สุพรรณบุรีจะแตกต่างกัน คือ พ้องในลักษณะเป็นวงกลมตามเข็มนาฬิกา

ตารางที่ 2 แสดงลำดับการพ้องในช่วงที่ 2 ของทั้ง 4 กลุ่ม

จังหวัด	เพลงที่ใช้	ลักษณะการพ้อง	ทิศทางการเคลื่อนไหว
เพชรบุรี	แคนเล่นหรือแคนวง	พ้องตามท่วงทำนองเพลง แคน ที่มีจังหวะที่เร่งเร้า การเคลื่อนไหวของลำตัว มือ และเท้า จะรวดเร็ว	ลักษณะวงกลมทวนเข็มนาฬิกา
ราชบุรี	แคนเล่นหรือแคนวง	การพ้องดำเนินไปเช่นเดียวกับเพชรบุรี	ลักษณะวงกลมทวนเข็มนาฬิกา
นครปฐม	แคนเล่นหรือแคนวง	การพ้องดำเนินไปเช่นเดียวกับเพชรบุรี	ลักษณะวงกลมทวนเข็มนาฬิกา
สุพรรณบุรี	แคนเล่นหรือแคนวง	การพ้องดำเนินไปเช่นเดียวกับเพชรบุรี	ลักษณะวงกลมตามเข็มนาฬิกา

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าการพ้องในช่วงที่สองหรือแคนเล่นจะมีลักษณะเหมือนกัน
ทั้ง 4 กลุ่ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงลำดับการพ้องในช่วงที่ 3 ของทั้ง 4 กลุ่ม

จังหวัด	เพลงที่ใช้	ลักษณะการพ้อง	ทิศทางการเคลื่อนไหว
เพชรบุรี	แคนกะแล่หรือแคนแกล	พ้องตามท่วงทำนองและ จังหวะของเพลงแคน ซึ่งมี 3 จังหวะ ใน 1 ห้องเพลง มีการพ้องปีกหลักอยู่กับที่หัน หน้าเข้าหาคู่พ้อง สลับกับ การเดินพ้อง	ลักษณะวงกลมทวนเข็มนาฬิกา
ราชบุรี	-	-	-
นครปฐม	-	-	-
สุพรรณบุรี	-	-	-

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า การพ้องในช่วงที่ 3 คือแคนกะแล่หรือแคนแกลมี
เฉพาะจังหวัดเพชรบุรีเท่านั้น ส่วนอีก 3 จังหวัด ไม่มีการพ้องในเพลงนี้

ตารางที่ 4 แสดงลำดับการพ้องในช่วงที่ 4 ของทั้ง 4 กลุ่ม

จังหวัด	เพลงที่ใช้	ลักษณะการพ้อง	ทิศทางการเคลื่อนไหว
เพชรบุรี	แคนเวียง	พ้องตามท่วงทำนองเพลงแคน ซึ่งมีท่วงทำนองจังหวะเร็วปานกลาง เป็นการพ้องในช่วงสุดท้ายของกระบวนการพ้องซึ่งภาษาพื้นบ้านเรียกว่าพ้องเียบ ๆ หรือแคนเียบ	ลักษณะวงกลมทวนเข็มนาฬิกา
ราชบุรี	แคนเวียง	การพ้องดำเนินไปเช่นเดียวกับเพชรบุรี	ลักษณะวงกลมทวนเข็มนาฬิกา
นครปฐม	แคนเวียง	การพ้องดำเนินไปเช่นเดียวกับเพชรบุรี	ลักษณะวงกลมทวนเข็มนาฬิกา
สุพรรณบุรี	แคนเวียง	การพ้องดำเนินไปเช่นเดียวกับเพชรบุรี	ลักษณะวงกลมตามเข็มนาฬิกา

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าเพลงแคนเวียง ซึ่งเป็นเพลงในช่วงสุดท้ายของการพ้องจะมีเหมือนกันทั้ง 4 กลุ่ม

จากการศึกษาทำพ็อนพบว่า การพ็อนที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ในแต่ละจังหวัด จะมีวิธีการพ็อนในลักษณะใกล้เคียงกัน และความแตกต่างกัน ซึ่ง ได้สรุปถึงจำนวนของทำพ็อนลงในตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนทำที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ของ 4 กลุ่ม

จังหวัด	จำนวนทำพ็อนที่ประยุกต์ขึ้นใหม่	จำนวนทำของลักษณะการใช้เท้า	เครื่องดนตรี	เพลง
เพชรบุรี	5	3	แคน	ทำนองเพลงไทยลูกทุ่ง, ไทยเดิม, ทำนองเพลงพื้นบ้าน, เพลงรำโทน ทำนองสากล
ราชบุรี	6	2	แคน	ทำนองเพลงไทยลูกทุ่ง ทำนองเพลงพื้นบ้าน
นครปฐม	5	4	แคน	ทำนองเพลงไทยเดิม ทำนองเพลงพื้นบ้าน เพลงร่ำวง
สุพรรณบุรี	6	3	แคน	ทำนองเพลงไทยลูกทุ่ง ทำนองเพลงพื้นบ้าน

จากตารางที่ 5 ซึ่งแสดงถึงจำนวนของทำพ็อนที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ สรุปได้ว่า ทำพ็อนของมือและแขนจะมีจำนวนทำเท่ากัน ใน 2 กลุ่ม คือ ราชบุรี และสุพรรณบุรี ส่วนเพชรบุรีและนครปฐมมีเพียง 5 ลักษณะ จำนวนทำของการใช้จังหวะเท้า สุพรรณบุรีและเพชรบุรีมีจำนวนทำเท่ากัน คือ 3 ลักษณะ ราชบุรี มี 2 ลักษณะ และนครปฐม มี 4 ลักษณะ เครื่องดนตรีจะใช้เหมือนกันทุกกลุ่ม ส่วนทำนองเพลง เพชรบุรีจะมีปรากฏมากที่สุด คือ 5 ลักษณะ นครปฐมใช้ทำนองเพลง 3 ลักษณะ ส่วนสุพรรณบุรีและราชบุรีมีน้อยที่สุด คือ 2 ลักษณะ

จากการศึกษาท่าพ้องไทยตรงดำทั้ง 4 กลุ่ม ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ถึงลักษณะการเคลื่อนไหวของมือและเท้า ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของการพ้อง โดยนำมาแสดงลงในตารางเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความเหมือน และความแตกต่าง

ตารางที่ 6 แสดงการเคลื่อนไหวของมือและแขน 4 กลุ่ม

เพชรบุรี	ราชบุรี	นครปฐม	สุพรรณบุรี
การเคลื่อนไหวของมือ	การเคลื่อนไหวของมือ	การเคลื่อนไหวของมือ	การเคลื่อนไหวของมือ
1. ซ้อนมือ	1. ซ้อนมือ	1. ซ้อนมือ	1. ซ้อนมือ
2. มือปิดป้อง	2. มือปิดป้อง	2. มือปิดป้อง	2. มือปิดป้อง
3. ตักมือ	3. ตักมือ	3. ตักมือ	3. ตักมือ
4. ไขว้มือ	4. ไขว้มือ	4. ไขว้มือ	4. ไขว้มือ
5. ควงมือ (พนมือ)	5. ควงมือ (พนมือ)	5. ควงมือ (พนมือ)	5. ควงมือ (พนมือ)
6. โฉบมือ	6. โฉบมือ	6. โฉบมือ	6. โฉบมือ
7. ม้วนมือ	7. ม้วนมือ	7. ม้วนมือ	7. ม้วนมือ
8. มือตั้งวงสูง	8. มือตั้งวงสูง	8. มือตั้งวงสูง	8. มือตั้งวงสูง
9. มือตั้งวงต่ำ	9. มือตั้งวงต่ำ	9. มือตั้งวงต่ำ	9. มือตั้งวงต่ำ
		10. ส่ายแขน	
		11. จับห้อยแขนเหยียดตั้ง	
		12. มือเท้าสะเอว	
		13. มือจับระดับปาก	
		14. มือจับระดับหน้าท้อง	

จากตารางที่ 6 แสดงการเคลื่อนไหวของมือและแขน ทั้ง 3 กลุ่มจะมีลักษณะเหมือนกัน แต่นครปฐมจะมีลักษณะการใช้มือที่หลากหลายมากที่สุด

ตารางที่ 7 แสดงลักษณะการเคลื่อนไหวของเท้าใน 4 กลุ่ม

เพชรบุรี	ราชบุรี	นครปฐม	สุพรรณบุรี
<p>การเคลื่อนไหวเท้า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ก้าวไขว้เท้า 2. ก้าวเขยิบเท้า 3. ก้าวย่อเท้า 4. ก้าวถอยหลัง 5. เปิดส้นเท้าหลัง 6. แตะเท้า 7. เตะเท้า 8. ก้าวยั้งจังหวะ 9. ตบเท้า 	<p>การเคลื่อนไหวเท้า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ก้าวไขว้เท้า 2. ก้าวเขยิบเท้า 3. ก้าวย่อเท้า 4. ก้าวถอยหลัง 5. เปิดส้นเท้าหลัง 6. แตะเท้า 7. เตะเท้า 	<p>การเคลื่อนไหวเท้า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ก้าวไขว้เท้า 2. ก้าวเขยิบเท้า 3. ก้าวย่อเท้า 4. ก้าวถอยหลัง 5. เปิดส้นเท้าหลัง 6. แตะเท้า 7. เตะเท้า 8. ก้าวยั้งจังหวะ 9. ตบเท้า 10. เขยักเท้า 11. กระทุ้งเท้า 	<p>การเคลื่อนไหวเท้า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ก้าวไขว้เท้า 2. ก้าวเขยิบเท้า 3. ก้าวย่อเท้า 4. ก้าวถอยหลัง 5. เปิดส้นเท้าหลัง 6. แตะเท้า 7. เตะเท้า

จากตารางที่ 7 การเคลื่อนไหวของเท้าจะเห็นว่า นครปฐม จะมีการใช้เท้าที่หลากหลายมากกว่าที่อื่น ๆ รองลงมาคือ เพชรบุรี ส่วนราชบุรี และสุพรรณบุรี จะมีจำนวนเท่ากัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางเปรียบเทียบการพ้อนไทยทรงดำทั้ง 4 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ลำดับการพ้อนของช่วงที่ 1, 2, 4 คือ แคนย่าง แคนแล่น และ แคนเวียง จะปรากฏอยู่ที่ 4 กลุ่ม ส่วนลำดับการพ้อนที่ 3 จะมีเฉพาะที่เพชรบุรี ทิศทางการพ้อนของ 3 กลุ่ม ได้แก่ เพชรบุรี ราชบุรี และนครปฐม จะมีลักษณะเหมือนกัน คือ หมุนทวนเข็มนาฬิกา ส่วนสุพรรณบุรีทิศทางการพ้อนจะหมุนตามเข็มนาฬิกา

ตารางที่ 5 จำนวนท่าที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ของ 4 กลุ่ม ท่าพ้อนจะมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือเพชรบุรี และนครปฐม มี 5 ท่า ราชบุรีและสุพรรณบุรี 6 ท่า ส่วนการใช้จังหวะท่าเพชรบุรี และสุพรรณบุรีจะมีจำนวน 3 ลักษณะ ราชบุรีจะมี 2 ลักษณะ นครปฐมจะมีมากที่สุดคือ 4 ลักษณะ ทำนองเพลงที่ใช้มีจำนวนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ เพชรบุรีมี 5 ทำนอง นครปฐมมี 3 ทำนอง ราชบุรีและสุพรรณบุรีมี 2 ทำนอง

ตารางที่ 6 การเคลื่อนไหวมือและแขนของท่าพ้อนในปัจจุบัน สรุปได้ดังนี้ กลุ่มที่มีท่าการใช้มือและแขนมากที่สุดใน 4 กลุ่ม คือ นครปฐม ลำดับรองลงมาคือ เพชรบุรี ราชบุรี และสุพรรณบุรีเป็นอันดับที่ 3

ตารางที่ 7 การเคลื่อนไหวของเท้าของท่าพ้อนในปัจจุบัน สรุปได้ว่า นครปฐมจะมีท่าการใช้เท้ามากที่สุดของทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ นครปฐม อันดับรองลงมา คือ เพชรบุรี ส่วนราชบุรีและสุพรรณบุรีเป็นอันดับ 3

การแต่งกาย

ผู้แสดงจะแต่งกายด้วยชุดพื้นบ้านไทยทรงดำตามจารีตประเพณี ซึ่งมีวิธีการขั้นตอนในการเป็นปกติทอ ด้วยฝีมืออันประณีตงดงาม โดยมีวิธีการในการนุ่งห่มที่มีรูปแบบลักษณะเฉพาะตัวเครื่องแต่งกายในการพ้อนรำจะมีความพิถีพิถันในการตกแต่ง เพราะเป็นชุดที่ใช้ในโอกาสพิเศษในงานประเพณี โดยแบ่งวิธีการแต่งกายสำหรับฝ่ายหญิงและฝ่ายชายดังนี้

การแต่งกายของผู้หญิง มีอุปกรณ์และวิธีการตกแต่งดังต่อไปนี้

1. **ผ้าซิ่น** เป็นผ้าพื้นทอด้วยไหมย่นสีแดง และทอปิดทับด้วยด้ายพุ่งสีดำหรือสีครามเข้ม ทอสลัด้วยเส้นไหมสีขาว และสีน้ำเงินในลักษณะลายทางลง ซึ่งเรียกว่า ลายแดงโม ผ้าซิ่นมีขนาดกว้าง ประมาณ 85 ซม. ยาวประมาณ 95 ซม. ประกอบด้วย ผ้า 3 ชั้น คือ หัวซิ่น ตัวซิ่นหรือกลางซิ่น และตีนซิ่น หรือเชิงซิ่น โดยเย็บเชื่อมต่อกันเป็นผ้าผืนเดียวกัน ดังนี้

1.1 **ส่วนหัวซิ่นหรือเชิงบน** ทอด้วยผ้าฝ่ายสีดำหรือครามเข้ม จากขอบริมผ้าส่วนบนถึงส่วนที่เย็บตัวกับตัวซิ่น มีความกว้างประมาณ 27 ซม.

1.2 ส่วนตัวขึ้น หรือกลางขึ้น เป็นผ้าไหมพื้นสีดำ ทอสลับเป็นลายทางลงด้วยไหม สีขาวและสีน้ำเงิน ที่เรียกว่า ลายแดงโม

1.3 ส่วนตีนขึ้น หรือเชิงขึ้น เป็นผ้าที่ทอด้วยฝ้ายเส้นหนาสีดำทอขลิบด้วยลายเส้นแวนอนสีน้ำเงิน ความกว้างของตีนขึ้นที่เย็บติดกับตัวขึ้นถึงชายขึ้นประมาณ 4 ซม.

สุนทรียะแห่งความงามของผืนผ้าขึ้น จะเห็นได้จากวิธีการจัดลำดับชั้นผ้าแต่ละส่วนตามลักษณะหน้าที่ของผ้าซึ่งมีอยู่ 3 ลักษณะ โดยมีวิธีการถักทอที่ต่างกัน เมื่อนำมาเย็บติดกันจะเห็นถึงความงดงามของการวางลายผ้าในแนวตั้งซึ่งเป็นตัวขึ้น และลายแวนอนซึ่งเป็นเชิงขึ้น แสดงถึงขอบเขตความยาวของผ้าขึ้นได้ชัดเจน นอกจากนี้ เมื่อมองดูการนุ่งห่มที่มีลักษณะเฉพาะตัว โดยวิธีการจับส่วนของชายผ้าทั้งสองข้างเข้ามาหาลำตัวกระทบซ้อนกันตรงกลาง ให้ชายผ้าส่วนล่างของด้านหน้าสูงกว่า ชายผ้าส่วนล่างของด้านหลัง ที่สะเอวพับส่วนที่เป็นหัวขึ้นห้อยทับลงมาในลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมแล้วคาดทับด้วยเข็มขัดเงิน ทำให้เห็นรูปร่างสัดส่วนที่สวยงามของผู้สวมใส่ได้ชัดเจน โดยสังเกตุได้ดังนี้

ผ้าส่วนที่เป็นหัวขึ้น ผ้ามีลักษณะค่อนข้างบาง ทำหน้าที่โอบกระชับแนบลำตัวตามสัดส่วนรูปร่างตั้งแต่สะเอวและสะโพกช่วงบน ทำให้ดูเพรียวระหง

ส่วนที่เป็นตัวขึ้น ผ้ามีลักษณะที่หนากว่าส่วนหัวขึ้น มีลายที่เป็นแนวตั้งเมื่อนุ่งห่มโดยนำชายผ้ามากระทบกันตรงกลาง จึงทำให้ดูมั่นคงหนักแน่น ส่วนผ้าตรงกลางจะอ่อนพลิ้ว เมื่อเคลื่อนไหวทำให้ชายผ้าพลิกพลิ้วไปตามความอ่อนไหว

ส่วนที่เป็นตีนขึ้น เป็นผ้าพื้นทอด้วยฝ้ายเส้นหนา ช่วยถ่วงน้ำหนักของตัวขึ้น เพื่อให้อยู่ตามรูปทรง และลายเส้นสีน้ำเงินที่เป็นแวนอน แสดงถึงความสงบแน่นอนรับกับลายเส้นแนวตั้งของตัวขึ้น เพื่อแสดงถึงขอบเขตของผ้าขึ้น

ผ้าทอขึ้นช่อนหัวใจ เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่มีความหมายในการทอผ้าขึ้นด้วยไหมยีนสีแดง และทอปิดทับไหมสีแดงด้วยด้ายพุ่งสีครามเข้ม จนแทบมองไม่เห็นเส้นไหมสีแดงหรือเห็นเพียงเงาราง ๆ ทำให้ผืนผ้าขึ้นดูวิบวาม เป็นเงาเลื่อมลลาย ซึ่งเป็นความงดงามที่แปลกตาเกี่ยวกับความหมายของขึ้นช่อนหัวใจซึ่ง สุนันท์ อุดมเวช ได้กล่าวไว้ในหนังสือ THE EARTH ดังนี้

"ที่เตียน เบียนฟู แถบถันซึ่งสันนิษฐานว่า เป็นหลักแหล่งของบรรพบุรุษไทดำเมืองเพชรนั้น ไทดำเมืองวาด ซึ่งมีรูปลักษณะเดียวกับไทดำเพชรบุรี ก็มีกรรมวิธีการทอผ้าขึ้น โดยใช้ไหมยีนสีแดง แล้วทอทับด้วยด้ายพุ่งสีดำหรือ ครามเข้ม เช่นกัน โดยมีความหมายที่เป็นเรื่องเล่าขานกันต่อ ๆ กันมาว่า เป็นธรรมเนียมมาแต่โบราณ ที่ผู้เป็นสามีจะมีหน้าที่ออกจากบ้านเข้าป่าไปหักร้างถางพง หาเผือกมัน ทำไร่ทำนา ปลอญให้ผู้สาวทั้งหลายผู้เป็นภรรยา อยู่กับเหย้าเรือน ทำงาน

บ้านงานครัว ทอผ้า คอยอยู่ทางบ้านจนกว่าสามีของตนจะกลับมา ขณะที่นั่งทอผ้าใจก็ประหวัตรระลึกถึงสามีที่จากไปหลายวัน อันความคิดถึงนั้นมันวิ่งแล่นเข้าออกทุกลมหายใจ ยิ่งกว่ากระสวยที่พุ่งผ่านด้ายยืนอยู่ตรงหน้า สาวเจ้าจึงใช้ไหมย้อมสีแดงเข้ม เป็นเส้นยืนของผืนชิ้น แทนหัวใจรักที่โหยหาอาวรณ์ถึงคนรักที่จากไปไกล แล้วใช้ด้ายพุ่งเป็นสีดำหรือครามเข้ม ทอทับปิดไว้มิให้แลเห็น ทั้งนี้ด้วยวิสัยของสตรีย่อมความอายชวยเขิน จึงแอบซ่อนหัวใจรัก และคิดถึงไว้แต่ภายใน เจก เช่น ไหมสีแดงที่แอบซ่อนไว้ใต้ด้ายสีดำ"²

2. **เสื้อกอม** เป็นเสื้อที่ทอด้วยด้ายย้อมสีดำหรือครามเข้ม มีลักษณะคอตั้ง เข้ารูปแขนกระบอกยาวรัดข้อมือ ตัวเสื้อมีความยาวเหนือสะโพกและผ่าหน้าตลอด ติดกระดุมเงิน ประมาณ 10-15 เม็ด เมื่อใช้กับผ้าชิ้นจะเก็บชายเสื้อไว้ข้างใน หรือปลายชายไว้ข้างนอกก็ได้

ความงามของเสื้อกอม ปรากฏให้เห็นได้จากการออกแบบรูปลักษณ์ของตัวเสื้อ ซึ่งเป็นผ้าที่มีความบางเบาเมื่อย้อมด้วยสีดำหรือครามเข้ม และเย็บเข้ารูป ทำให้ดูแล้วมีความสง่า และมั่นคงเน้นให้เห็นรูปร่างสัดส่วนของผู้สวมห่ม และเมื่อติดกระดุมเรียงรายลงมาเป็นแถวตามความยาวของสาบเสื้อสีเงินของกระดุมตัดกับสีของเสื้อพื้นดำ ดูโดดเด่นงามแปลกตา

3. **เสื้อยี่** เป็นเสื้อตัวกว้าง และยาวคลุมเข่าลงมา ตัดเย็บด้วยผ้าด้ายย้อมสีครามเข้าเกือบดำเช่นเดียวกับเสื้อกอม มีวิธีการเย็บที่สามารถใส่ได้ทั้งด้านในและด้านนอก คอเสื้อมีลักษณะผ่าลงมาเป็นคอแหลมทั้งด้านหน้าและด้านหลัง แขนสามส่วนทรงกระบอก บริเวณที่เป็นชายแขนเสื้อ แนวกลางตัวเสื้อ และชายเสื้อ ปักเป็นลายประดิษฐ์รูปทรงเรขาคณิตด้วยผ้าไหมหลากสี ซึ่งการวางรูปแบบลวดลายลงบนผืนผ้าทั้ง 2 ด้าน จะมีลักษณะการประดิษฐ์ลวดลายมากน้อยต่างกัน ด้านหนึ่งจะมีลายประดิษฐ์มากกว่าอีกด้านหนึ่งนอกจากนี้ ยังมีการประดับด้วยกระจกเงาชิ้นเล็ก ๆ สอดระหว่างลวดลายบนผืนผ้า

ความงามของเสื้อยี่เห็นได้จากการออกแบบลายประดิษฐ์เป็นลวดลายรูปทรงต่าง ๆ ปักด้วยผ้าไหมสีต่าง ๆ หลากสีลงบนผืนผ้าพื้นสีดำ ทำให้เกิดเป็นลวดลายที่มีสีสันสดใสแสดงถึงความมีชีวิตชีวา และสะดุดสายตาแก่ผู้พบเห็นแม้จะอยู่ในระยะไกล และแสงแวววาวจากกระจกเล็ก ๆ ที่ติดบนผืนผ้าทำให้ดึงดูดสายตา เป็นสุนทรียภาพทั้งตงามเป็นเอกลักษณ์ นอกจากนี้ประโยชน์ของการใช้เสื้อยี่ ซึ่งใส่ได้ทั้ง 2 ด้าน ตามวาระโอกาสจัดเป็นคุณสมบัติพิเศษที่มีเสน่ห์อย่างหนึ่งของเสื้อยี่

² สุนันท์ อุดมเวช, "เล่าขานตำนานผ้าไหมในเวียดนาม" ตีเออร์ธ 2000.

4. **ผ้าเปียว** เป็นผ้าแถบที่ทอด้วยฝ้ายย้อมสีด้า หรือครามเข้มมีความกว้างครึ่งเมตรและความยาว 2 เมตร ที่บริเวณชายผ้าทั้ง 2 ของผ้าเปียวปักประดิษฐ์ด้วยเส้นไหมสีต่าง ๆ เป็นลายที่เรียกว่า ลายชอกุกุ ทั้งระยะห่างกันพอสมควร ริมของผ้ามีวนเล็ก ๆ เย็บปักด้วยสีต่าง ๆ ผ้าเปียวใช้สำหรับพันคาดอกห้อยชายไว้ข้างหนึ่ง หรือสองข้างสำหรับผู้หญิงไทยทรงดำที่แต่งงานแล้ว ผ้าคาดอกนี้ ภาษาพื้นบ้านเรียกว่า ผ้าอ้างนม ในบางโอกาสใช้ห่มพันพาดไหล่ทับเสื้อก้อมหรือพันรอบเอวทับชายเสื้อก้อม ทั้งชายข้างตัวทั้ง 2 ข้าง

ความงามที่เป็นลักษณะเด่นของผ้าเปียว คือ การปักลายชอกุกุ ลงบนผืนผ้า เมื่อนำมาคาดอกจะเห็นชายผ้าที่เป็นลายชอกุกุห้อยปลิวพลิ้ว ลักษณะเหมือนดอกไม้ที่ผลิบานด้วยสีสันสดใส ตัดกับผืนผ้าสีด้า สร้างความสะดุดตาและจุดเด่นของผ้าเปียว ซึ่งถ้าไม่มีการปักลวดลายต่าง ๆ จะทำให้ผืนผ้าดูราบเรียบ

5. **ผ้าสไบ** เป็นผ้าแถบสีต่าง ๆ มีทั้งขนาดเท่าผ้าเปียว และขนาดเล็กกว่า ผ้าสไบผืนที่ใหญ่ ใช้สำหรับพันคาดอกทั้งชายข้างเดียว ใช้แทนเสื้อ โดยมีผ้าสไบผืนเล็กที่มีสีตัดกันคล้องคอทั้งชายลงมาข้างหน้าทั้ง 2 ชาย

ความงาม จากสีสันของผ้าสไบ เมื่อห่มทับร่างกาย สีสันตัดกับผ้าซิ่นสีด้าดูแปลกตา ชายผ้าอ่อนพลิ้ว ไปตามท่วงท่าของการพ้อนรำ ทำให้ดูเหมือนสีของดอกไม้ใบไม้ที่สดใสท่ามกลางธรรมชาติบนลานพ้อน ช่วยสร้างบรรยากาศของกระบวนการพ้อน ให้มีอารมณ์สนุกสนานครึกครื้น เบิกบานใจ ด้วยสีสันต่าง ๆ ของผ้าสไบ

6. **ทรงผมปั้นเกล้า** เป็นลักษณะของการออกแบบทรงผมสำหรับผู้หญิงที่ใช้ในประเพณีการพ้อนที่มีมาตั้งแต่โบราณ โดยวิธีการเกล้ารวบม้วนตลบผมไว้กึ่งกลางศีรษะ และม้วนชายผมสอดเก็บไว้ข้างใน ใช้ปั้นปักผมเสียบขัดไว้กันผมหลุด

ความงามของทรงผมปั้นเกล้า คือ การตั้งมวยผมสูงไว้กึ่งกลางศีรษะ เปิดหน้าผาก ทำให้ดูเหมือนกับสวมเครื่องประดับศีรษะที่รับกับใบหน้า ซึ่งมีต่างหู สร้อยคอ เป็นส่วนประกอบ ที่ช่วยเน้นให้เห็นถึงความงามตามลักษณะชนเผ่า

7. **เครื่องประดับ** เครื่องประดับเป็นสิ่งที่ชาวไทยทรงดำได้คิดประดิษฐ์ขึ้นมาจากวัสดุต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ตกแต่งร่างกายให้เกิดความสวยงาม อันได้แก่

ต่างหู ส่วนใหญ่ทำด้วยเงิน มีลักษณะเป็นห่วง

กำไลข้อมือ ทำด้วยเงิน เขี้ยวสัตว์ งาช้าง

กำไลข้อเท้า ทำด้วยเงิน

ไม้ขัดเกล้า หรือ ปืนสำหรับปักเสียบผม ทำด้วยเงิน งาช้าง

ความงามของเครื่องประดับ เป็นความงามที่ปรากฏขึ้นมาจากการ ออกแบบประดิษฐ์ขึ้นมา ช่วยตกแต่งทำให้ชุดแต่งกายในการพ้อน มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเมื่อเย็บอย่าง ในการพ้อนเครื่องประดับต่าง ๆ จะไหวพลิพลิว ล้อกับสีลันของเสื้อผ้า ทำให้เกิดสุนทรียภาพแห่ง รูปลักษณ์ ของชุดการแต่งกาย ตามลักษณะของเผ่าชนไทยทรงดำ

การแต่งกายในการพ้อนของผู้ชาย มีอุปกรณ์และวิธีการตกแต่งดังต่อไปนี้

1. **เสื้อก้อม** เป็นเสื้อที่ตัดเย็บด้วยผ้าฝ้ายย้อมสีดำ หรือครามเข้ม โดย เย็บเข้ารูป คือตั้งแขนกระบอกยาวจรดข้อมือ ตัวเสื้อยาวลงมาปิดสะโพก ผ่าหน้าตลอด ติด กระตุ่มเงินตั้งแต่คอจนถึงเอว เพื่อใช้ในการพ้อน จะต้องสวมเสื้อเชิ้ตสีขาวไว้ข้างในแล้วจึงใส่ เสื้อก้อมทับอีกชั้น โดยพลิกปกเสื้อเชิ้ตออกมาข้างนอก เรียกว่า คอแก่น ซึ่งหมายถึงคอ 2 ชั้น

ความงามของเสื้อก้อมที่เป็นลักษณะเด่น คือ รูปทรงของเสื้อก้อมที่ เข้ารูปสีครามเข้มและที่ชายเสื้อผายออก ลักษณะของกระตุ่มซึ่งทำด้วยเงินที่ติดเรียงรายลงประมาณ 10-15 เม็ด ทำให้ตัวเสื้อมีความโดดเด่น และกลมกลืนกับท่วงท่าของการเคลื่อนไหวตัวขณะพ้อน

2. **เสื้อยี่** เป็นเสื้อตัวยาวเลยเข้า ตัดเย็บด้วยผ้าฝ้ายย้อมสีดำผ่าหน้า ตลอด ตัดเข้ารูปเล็กน้อย และผายกว้างออกที่บริเวณช่วงเอวจนถึงชายเสื้อ โดยผ่าข้างตั้งแต่ สะเอวถึงชายเสื้อ คอเสื้อตัดเป็นรูปโค้งคล้ายคอกลมปักลวดลายต่าง ๆ ด้วยผ้าไหมหลากสีกิน โดยรอบคอเสื้อ เมื่อสวมใส่ให้ขึ้นผ้าของเสื้อด้านขวาทับด้านซ้าย และป้ายແฉลบไปที่ช่วงสะเอว ติดกระตุ่มห่วงทำด้วยเงินที่บริเวณคอ 1 เม็ด ป่า 1 เม็ด และข้างสะเอว 1 เม็ด บริเวณใต้แขน เสื้อด้านข้างของลำตัวและชายเสื้อ ปักตกแต่งด้วยลายประดิษฐ์ โดยใช้ผ้าไหมสีต่าง ๆ ตกแต่ง ด้วยกระจกเงินเล็ก ๆ ตามลวดลายบนผืนผ้า

ความงามของเสื้อยี่ เห็นได้จากลักษณะรูปทรงของตัวเสื้อที่มีการ ตกแต่งด้วยลายประดิษฐ์รูปทรงต่าง ๆ ด้วยผ้าไหมหลากสี สวยสะดุดตา และความแวววาวจาก กระจกช่วยเสริมให้เสื้อยี่มีความระยิบระยับ และเมื่อเคลื่อนไหวแขนในการพ้อนทำให้เห็นลายแล สีลันที่ตกแต่งสลับกับพื้นผ้าสีดำ ทำให้ดูเพลินตา

3. **เสื้อไตหรือเสื้อโท** เป็นเสื้อแขนยาวทรงกระบอกคอตึง ผ่าหน้าตลอด ติดกระตุ่มเงิน เรียงกันประมาณ 10-19 เม็ด ตัวเสื้อสั้นต่ำกว่าสะเอวลงไปเล็กน้อย ตัวเสื้อเย็บ เข้ารูป ด้านล่างตอนปลายของตัวเสื้อผ่าออกทั้ง 2 ข้าง และใช้เศษผ้า 2-3 ชั้น เย็บติดกับรอยผ่า

4. **ส้วงยี่** เป็นกางเกงขายาวคล้ายกางเกงจีน ชายขาจะสอบเข้า เล็กน้อยตัดเย็บด้วยผ้าฝ้ายย้อมสีดำหรือสีครามเข้ม

ความงามของล้วงยี เมื่อใส่คู่กับเสื้อกัอม หรือเสื้อยี่มีการออกแบบที่ ทำให้สะดวกในการเคลื่อนไหวร่างกาย และทำให้เห็นลักษณะการก้าวเท้าตามท่วงท่าต่าง ๆ ได้ ชัดเจน

5. **ทลวม** คือ กระเป๋าคาดเอว ตัดเย็บด้วยผ้าฝ้ายพื้นสีดำ มีลักษณะ คล้ายรังผึ้งภายในเย็บเป็นช่อง 2 ชั้น มีฝาปิดเปิดได้ ซึ่งปักตกแต่งเป็นลายรูปทรงเรขาคณิต ประดับกระจุกเงาชิ้นเล็ก ๆ มีชายทั้งสองข้างม้วนกลม ๆ ปลายเรียว เย็บพับด้วยผ้าไหมหลากสี และใช้เส้นไหมสีต่าง ๆ มัดรวมกันเป็นรูปที่สวนปลายสุดของชายทั้ง 2 ข้าง เพื่อใช้สำหรับผูกยึดไว้ ที่เอวด้านหลัง

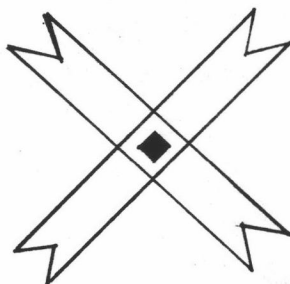
ความงามของกระเป๋าทลวม เน้นให้เห็นถึงศิลปะในการประดิษฐ์และ รูปลักษณะที่เป็นรูปทรงระดุดตา เมื่อนำมาผูกคาดไว้ที่สะเอวจึงเป็นเครื่องประดับอย่างหนึ่งที่มีทั้ง ประโยชน์ และคุณค่าทางสุนทรีย์ลัษณ์ รูปแบบลักษณะของทลวมจะเป็นการทำเลียนแบบรังผึ้งที่อยู่ บนต้นไม้อันแสดงถึงศิลปะในการประดิษฐ์ที่ทรงคุณค่าทางความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ จาก ธรรมชาติที่สัมพันธ์กับความเป็นอยู่ของกลุ่มชนไทยทรงดำ

ชุดการแต่งกายและเครื่องประดับในการฟ้อนรำ เป็นศิลปะที่ได้มีการ สร้งสรรค์ปรุงแต่งจนมีความเหมาะสมลงตัวเป็นที่ยอมรับของกลุ่มชน โดยมีวิธีการ ขั้นตอนในการ นุ่งห่มประดับร่างกาย ตามวาระโอกาส และตามลักษณะของเพศ และวัย เพื่อสร้างบรรยากาศใน การฟ้อนรำให้มีสีสันสวยงามระดุดตายิ่งขึ้น

นอกจากนี้ลายที่ใช้ตกแต่งบนเครื่องแต่งกายชาวไทยทรงดำมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันตาม ลักษณะของลายประดิษฐ์ เช่น ลายเม็ดแดง ลายดอกพรม ลายดอกแปด ลายซาแก้ว ลายบ้อง ลายดอกบัว ลายชอกุกุด ลายดอกเบ็น ลายดาวแปดแฉก

ตัวอย่างลายประดิษฐ์ที่ตกแต่งบนผืนผ้าของชาวไทยทรงดำ

1.

ลายบ็อกเบ็น, หรือดอกเบ็น ปรากฏอยู่ใน
เสื้อยี่ของผู้หญิง

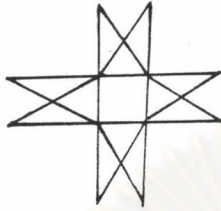
2.

ลายชอกูด
เสื่อยี่ผู้ชาย

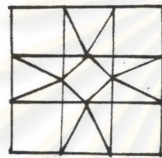
ปรากฏอยู่บนผ้าเปี้ยวและ

3.

ลายดาวแปดแฉก
ผู้ชายและเสื่อยี่ผู้หญิง

ปรากฏอยู่บนเสื่อยี่ของ

การประดิษฐ์ของใช้เครื่องนุ่งห่มของชาวไทยทรงดำเป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ที่สร้างขึ้นจากชีวิตจิตใจ โดยคำนึงถึงประโยชน์การใช้สอย เป็นผลงานที่แสดงออกทางวัฒนธรรม ในกรอบของประเพณี แฝงลักษณะเฉพาะตน ค่านิยมทางสุนทรียภาพและภูมิปัญญาดั้งเดิม โดยมีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมความเชื่อและค่านิยมของกลุ่มชนเป็นองค์ประกอบกำหนดรูปแบบ โดยสื่อความหมาย ด้วยรูปลักษณ์ต่าง ๆ บนผืนผ้า

เครื่องแต่งกายที่ใช้สำหรับการฟ้อน จึงเป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่แสดงถึง วัฒนธรรมการแต่งกาย และศิลปะในการออกแบบ ของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์และมีการสืบทอดกันมานับร้อยปี ชาวไทยทรงดำในจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี ยังคงแต่งกายตามแบบจารีตประเพณีมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีพื้นฐานของการแต่งกายที่เหมือนกัน และแตกต่างกันในข้อปลีกย่อยดังนี้

การแต่งกายไทยทรงดำเพชรบุรี

เครื่องแต่งกายของผู้หญิง ผู้หญิงจะนุ่งซิ่นลายแดง โม่ โดยจับชายผ้าทั้งสองข้างมากระทบกันตรงกลางลำตัว โดยให้เชิงผ้าขึ้นด้านหน้ายกสูงชันกว่าเชิงผ้าขึ้นด้านหลัง คาดด้วยเข็มขัดเงินปล่อยให้ส่วนของผ้าที่เป็นหัวซิ่น ห้อยลงมาปิดหน้าท้อง สวมเสื่อก้อมใช้ผ้าเปี้ยวห่มเป็นสไบ ถ้าไม่ใช่เสื่อก้อม ก็จะสวมเสื่อยี่ โดยกลับตัวเสื่อด้านที่มีลายเย็บปักถักร้อย ๆ ออกมาไว้ด้านนอก

นอกจากนี้แล้วการแต่งกายตามประเพณีอีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการพ้อน คือ การพันผ้าเปี้ยวคาดอก (ผ้าเปี้ยว) ปล่อยชายไว้ข้างตัวด้านหนึ่ง

การแต่งกายของผู้ชาย จะสวมเสื้อไท หรือเสื้อซอน โดยมีเสื้อเชิ้ตสีขาวอยู่ข้างในและให้ปกเสื้อสีขาวออกมาอยู่ด้านนอก นุ่งกางเกงขายาวสีดำทรงแคบ ที่สะเอวคาดกระเป๋าลักษณะคล้ายรังผึ้งเรียกว่า "หลวม"

การแต่งกายไทยทรงตำราชบุรี

การแต่งกาย ผู้หญิงสวมเสื้อก้อมสีดำ ใช้ผ้าสไบสีต่าง ๆ เช่น เหลือง ชมพู ส้ม พาดเฉียงไหล่ข้างหนึ่ง แล้วผูกชายไว้ข้างตัวในระดับสะเอว หรือพันคาดอกด้วยผ้าเปี้ยวแล้วปล่อยผ้าไว้ข้างหนึ่ง นุ่งผ้าชิ้นลายแดงโมด้วยวิธีการแบบดั้งเดิม ส่วนผู้ชายแต่งกายเช่นเดียวกับไทยทรงตำราเพชรบุรี

การแต่งกายไทยทรงตำรานครปฐม

การแต่งกาย ผู้หญิงจะนุ่งชิ้น ลายแดงโมในลักษณะและวิธีการเช่นเดียวกับไทยทรงตำราเพชรบุรี ใช้ผ้าเปี้ยวสีต่าง ๆ พันคาดอก โดยมีผ้าสไบสีตัดกันคล้องคอป่อยชายสองข้างลงมาข้างหน้า และการแต่งกายอีกแบบหนึ่งคือการสวมเสื้อยี่คคุมทับผ้าชิ้น ส่วนการแต่งกายของผู้ชายมีลักษณะเช่นเดียวกับไทยทรงตำราเพชรบุรี

การแต่งกายไทยทรงตำราสุพรรณบุรี

การแต่งกาย ผู้หญิงนุ่งชิ้นลายแดงโมแบบโบราณ คาดอกด้วยผ้าสไบสีต่าง ๆ เช่น สีเหลือง ชมพู เขียวอ่อน ส้ม ใช้ผ้าเปี้ยวสีตัดกันห่มทับเป็นผ้าสไบปล่อยชายผ้าไว้ข้างหน้าและข้างหลัง ผู้ชายแต่งกายเช่นเดียวกับไทยทรงตำราเพชรบุรี

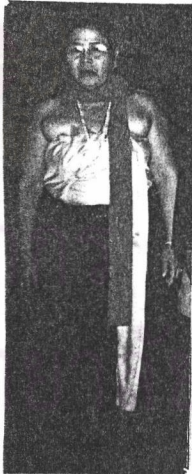
จากการเข้าไปศึกษาการพ้อนของ ไทยทรงดำทั้ง 4 กลุ่ม ทำให้เห็นถึงวิธีการแต่งกายในการพ้อน ส่วนใหญ่จะแต่งกายตามแบบจารีตประเพณีแต่มีข้อปลีกย่อยที่แตกต่างกันออกไปบ้างตามอิทธิพลและสภาพแวดล้อมทางสังคม ผู้วิจัยจึงขอนำรูปแบบการแต่งกายในแต่ละกลุ่มลงในตารางเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างกันดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบการแต่งกายในการฟ้อน ทั้ง 4 กลุ่ม

จังหวัด	ลักษณะการแต่งกาย	ภาพการแต่งกาย
เพชรบุรี	<p>ผู้ชาย 1. สวมเสื้อไทย กับ เสื้อเชิ้ตสีขาว เรียกว่า เสื้อ ซ่อน คาคดกระเป๋าทวมที่ สะเอว</p> <p>2. สวมเสื้อยี่ และนุ่ง กางเกงขายาวสีดำหรือสีม่วงยี่</p>	

จังหวัด	ลักษณะการแต่งกาย	ภาพการแต่งกาย
	<p>ผู้หญิง 1. คาดผ้าเปี้ยวสีดำ พันรอบอก ปล่อยชายผ้าที่เหลือ ไว้ข้างตัวด้านหนึ่ง นุ่งผ้าชิ้น ลายแดงโม คาดเข็มขัดเงิน</p> <p>2. สวมเสื้อก้อมสีดำ นุ่งผ้าชิ้นลายแดงโม ให้ทับชาย เสื้อ ห่มสไบพาดไหล่ทั้งชายผ้า ที่เหลือไปข้างหน้าและข้างหลัง คาดเข็มขัดเงิน</p> <p>3. สวมเสื้อก้อมสีดำ นุ่งผ้าชิ้นลายแดงโม คาด เข็มขัดเงิน ใช้ผ้าเปี้ยวสีดำ หรือผ้าสไบสีเขียวพันทับคาด สะเอว</p> <p>4. สวมเสื้อยี่ นุ่งผ้าชิ้น ลายแดง โม</p>	

จังหวัด	ลักษณะการแต่งกาย	ภาพการแต่งกาย
ราชบุรี	<p>ผู้ชาย 1. แต่งกายเช่นเดียวกับเพชรบุรี</p> <p>ผู้หญิง 1. สวมเสื้อกั๊กสีดำ นุ่งผ้าซิ่นลายแดงโม ท่มสไบเฉียงพาดไหล่ ผูกชายผ้าไว้ข้างลำตัว</p> <p>2. คาดผ้าเปี้ยวพันรอบอก ทั้งชายผ้าไว้ข้างลำตัวด้านหนึ่ง นุ่งผ้าซิ่นลายแดงโม คล้องคอด้วยผ้าสไบสีตัดกันกับผ้าคาดอก คาดเข็มขัดเงิน</p> <p>3. สวมเสื้อยี่ นุ่งซิ่นลายแดงโม</p>	

จังหวัด	ลักษณะการแต่งกาย	ภาพการแต่งกาย
สุพรรณบุรี	<p>ผู้ชาย 1. แต่งกายเช่นเดียวกับเพชรบุรี</p> <p>ผู้หญิง 1. สวมเสื้อกั๊กมสีดำ นุ่งผ้าซิ่นลายแดงโม คาดเข็มขัดเงิน ท้มสไบเฉียงพาดไหล่ ทั้งชายผ้าไว้ด้านหน้าและด้านหลัง</p> <p>2. พันคาดอกด้วยผ้าเปี้ยวหลากสี ทั้งชายผ้าไว้ข้างลำตัวด้านหนึ่ง นุ่งผ้าซิ่นลายแดงโม ใช้ผ้าสไบสีตัดกันกับผ้าคาดอกห่มทับพาดไหล่ทั้งชายผ้าด้านหน้าและด้านหลัง</p> <p>3. สวมเสื้อยี่ นุ่งผ้าซิ่นลายแดง โม</p>	

จังหวัด	ลักษณะการแต่งกาย	ภาพการแต่งกาย
นครปฐม	<p>ผู้ชาย 1. แต่งกายเช่นเดียวกับเพชรบุรี</p> <p>ผู้หญิง 1. สวมเสื้ออี นุ่งผ้าซิ่นลายแดงโม คาดเข็มขัดเงิน</p> <p>2. พันคาดอกด้วยผ้าเปียวหลากสี ทิ้งชายผ้าไว้ข้างลำตัวด้านหนึ่ง นุ่งผ้าซิ่นลายแดงโม ใช้ผ้าสไบสีตัดกันกับผ้าคาดอก ห้อยคล้องคอ คาดเข็มขัดเงิน</p>	

จากตารางการเปรียบเทียบการแต่งกายของทั้ง 4 กลุ่มจะเห็นได้ว่ามีกายใช้เครื่องแต่งกายที่มีลักษณะเหมือนกันทั้ง 4 กลุ่ม โดยเฉพาะการแต่งกายของผู้ชายจะไม่แตกต่างกันเลย ส่วนการแต่งกายของผู้หญิงจะเห็นว่ามี ความแตกต่างกันในส่วนปลีกย่อยตามลักษณะสภาพแวดล้อมของชาวไทยทรงดำแต่ละท้องถิ่น